

Cirkulärnr: 2003:101
Diariernr: 2003/2323
Handläggare: Thord Eriksson
Sektion/Enhet: Sektionen för Socialtjänst, skydd och säkerhet
Datum: 2003-11-13
Mottagare: Kommunstyrelsen
Kommunchef
Säkerhets- och beredskapssamordnare
Räddningsnämnd
Räddningstjänstförbund
Rubrik: Ny lag om skydd mot olyckor

CIRKULÄR

Sektionen för Socialtjänst, skydd och säkerhet
Thord Eriksson

2003-11-13

Kommunstyrelsen
Kommunchef
Säkerhets- och beredskapssamordnare
Räddningsnämnd
Räddningstjänstförbund

Ny lag om skydd mot olyckor

Den 12 november 2003 fattade riksdagen beslut om lagen om skydd mot olyckor. Lagen träder i kraft den 1 januari 2004. I propositionen Förändrad omvärld - omdanat försvar (prop.1998/99:74) förklarade regeringen att den i stort anslöt sig till de principer för det offentliga åtagandet när det gäller skydd mot olyckor som Räddningsverksutredningen hade fört fram. I propositionen aviserade regeringen en översyn av räddningstjänstlagen och följdförfattningar till denna. För översynen skulle enligt propositionen bl.a. bedömningar och förslag i Räddningsverksutredningens slutbetänkande i huvudsak ligga till grund. Även Statens räddningsverk och Svenska kommunförbundet påtalade genom skrivelser till Regeringskansliet under år 1999 behovet av en översyn av räddningstjänstlagstiftningen.

Efter beslut av regeringen den 18 november 1999 tillkallades en särskild utredare med uppgift att lämna förslag till en reformerad räddningstjänstlagstiftning. I uppdraget ingick bl.a. att föreslå hur lagstiftningen kunde moderniseras och hur detaljregleringen av den kommunala räddningstjänsten kunde minskas. Utredaren skulle vidare tydliggöra gränsdragningen mellan räddningstjänstlagstiftningen och annan lagstiftning som reglerar olycks- och skadeförebyggande verksamhet. I uppdraget ingick också att se över vissa frågor som rör utbildning av räddningstjänstpersonal och miljöräddningstjänst till sjöss m.m. Slutligen skulle utredaren se över frågan om sjö- och flygräddningstjänsterna borde integreras, och i så fall hur detta skulle ske. Utredningen, som antog namnet Räddningstjänstlagutredningen, lade den 24 januari 2002 fram sina förslag i betänkandet Reformerad räddningstjänstlagstiftning (SOU 2002:10). Tidigare hade utredningen överlämnat delbetänkandena Samordning av sjö- och flygräddningstjänsterna (SOU 2000:63) och Reformerat sotningsväsende (SOU 2001:42). Efter remissbehandling av utred-

ningens förslag lade regeringen fram prop. 2002/03:119 Reformerad räddningstjänstlagstiftning.

Den nya lagen är kapitelindelad och språkligt moderniserad. Lagen innehåller bestämmelser om de förebyggande åtgärder som enskilda skall vidta. Den innehåller också bestämmelser om de åtgärder som stat och kommun skall vidta till skydd mot olyckor. Bland annat betonas kommunernas förebyggande verksamhet.

Bland de viktigaste nyheterna i lagen återfinns följande:

- I lagen anges övergripande nationella mål. De nationella målen skall kompletteras med verksamhetsmål och handlingsprogram. Systemet medför bl.a. att kommunerna får en ökad möjlighet till lokal anpassning av organisation och dimensionering av verksamheten.
- Varje kommun ska ha ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet och ett för räddningstjänst. Handlingsprogrammen ska antas av kommunfullmäktige för varje ny mandatperiod.
- Den enskilde har det primära ansvaret eller skyldigheten att skydda sitt liv och sin egendom och att inte förorsaka olyckor. Det åligger enligt förslaget var och en att vidta skäliga åtgärder till skydd mot olyckor. Särskilda krav ställs på ägare och innehavare av byggnader och andra anläggningar att hålla utrustning för brandskydd, utrymning vid brand och andra olyckor och i vissa fall dokumentera sitt brandskydd. Kommunens nuvarande ansvar för brandsyn blir med förslaget en ren tillsynsfunktion och den enskilde får "bevisbördan" för att brandskyddet är skäligt och tillfredsställande ordnat.
- Ansvaret för sjuktransportverksamheten i samband med en räddningsinsats knyts till landstingen såsom huvudmän för hälso- och sjukvården.
- Kommunerna får en skyldighet att utreda olycksorsaker och olycksförlopp samt att analysera hur en räddningsinsats har genomförts. En sådan uppföljning och utvärdering, s.k. olycksförloppsutredning, har stor betydelse för bedömningen av en räddningsinsats effektivitet och för bedömningen av om ekonomiska resurser har satsats och använts på rätt sätt liksom för metodutveckling och planering inför framtida räddningsinsatser.
- Reglering av personalens kompetens och utbildning är avsedd att ge förutsättningar och utrymme för en kontinuerlig anpassning av kraven på kompetens och utbildning hos personalen inom räddningstjänstområdet till olika kommuners olika behov. Genom att begränsa regleringen och i stället i allmänna råd och genom en utvecklad tillsyn ge vägledning för kompetens och utbildning med avseende på riskbilder i kommunerna ges möjligheter till enklare och snabbare anpassning till nya förhållanden inom räddningstjänstområdet.
- Vidare föreslås en ändring i sekretesslagen som innebär att en ny regel om sekretess till skydd för enskildas personliga och ekonomiska

förhållanden vid utförandet av vissa uppgifter enligt lagen om skydd mot olyckor införs.

- Staten ges rätt att överklaga domstols avgörande beträffande en kommuns rätt till ersättning av staten i vissa fall.
- Kommunen skall även fortsättningsvis ha ansvaret för att rengöring (sotning) och brandskyddskontroll utförs, men kommunen skall få medge att en enskild fastighetsägare själv utför eller låter annan utföra sotning på den egna fastigheten, om detta kan ske på ett från brandskyddssynpunkt betryggande sätt. Lagens krav på sotning och kontroll av imkanaler skall endast omfatta imkanaler i restauranger, storkök och därmed jämförbara utrymmen. Imkanaler i bostadskök och liknande utrymmen skall således inte omfattas.

Som ovan nämnts träder lagen i kraft den 1 januari 2004. Kravet på olycksförloppsutredningar träder dock i kraft först den 1 juli 2004 och de kommunala handlingsprogrammen ska ha antagits senast den 1 januari 2005.

Kontaktpersoner på Kommunförbundet är Thord Eriksson, Sektionen för Socialtjänst, skydd och säkerhet, tfn 08-452 74 39, thord.eriksson@svekom.se och Anna Svensson, Sektionen för Socialtjänst, skydd och säkerhet, tfn 08-452 74 42, anna.svensson@svekom.se.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Sektionen för Socialtjänst, skydd och säkerhet

Anita Sundin

Thord Eriksson